

TA'LIM MUASSASALARIDA MEDIA-TA'LIMNI JORIY ETISH ZARURATI VA ISTIQBOLLARI.

Bekmurodova Malika Oriental universiteti magistranti

Annotatsiya: Ommaviy axborot vositalarining keng tarqalganligi va axborotning tez tarqalishi bilan belgilangan davrda ta'lim muassasalarida media-ta'limning o'rni tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Murakkab mediani tanqidiy tahlil qilish, baholash va navigatsiya qilish qobiliyati talabalarning bilimli va mas'uliyatli fuqaro bo'lishlari uchun juda muhimdir. Ushbu maqola media-ta'limni ta'lim o'quv dasturlariga integratsiya qilishning dolzarb ehtiyojini va talabalar o'rtasida mediasavodxonlik, tanqidiy fikrlash va axloqiy faollikni rivojlantirishning istiqbolli istiqbollari o'rganadi.

Kalit so'zlar: ta'lim muassasalari, ta'lim, media, onlayn resurslar, ommaviy axborot vositalari, tahlil.

Media ta'limning muhimligi va salohiyatini o'rganib chiqsak, biz uning talabalarni ommaviy axborot vositalariga asoslangan jamiyatda rivojlanishga tayyorlashdagi ahamiyatini yaxshiroq tushunishimiz mumkin. Axborot tinimsiz aylanayotgan va ommaviy axborot vositalari ommaviy nutqni shakllantirayotgan bugungi raqamli asrda mediasavodxonlik va ta'limga bo'lgan ehtiyoj hech qachon bu qadar dolzarb bo'lmagan. Biz yangiliklar, ijtimoiy media va onlayn kontent bilan to'lib toshgablignini ko'rar ekanmiz, ommaviy axborot vositalari xabarlarini tanqidiy tahlil qilish, baholash va tushunish qobiliyati xabardor fuqarolik va mas'uliyatli ishtirok etish uchun juda muhimdir. Ushbu muhim shartni tan olgan holda, ta'lim muassasalari o'zlarining o'quv dasturlariga media ta'limni kiritish, talabalarni murakkab media-ta'limda samarali harakat qilish uchun ko'nikma va bilimlar bilan jihozlashlari kerak. Media ta'lim nafaqat ommaviy axborot vositalarini iste'mol qilish, balki uning ta'siri, kuchi va jamiyatga ta'sirini tushunishdir. Noto'g'ri ma'lumotlar, soxta xabarlar va tashviqot ko'payib borayotgan bir davrda ishonchli manbalarni aniqlash, noto'g'ri fikrlarni tahlil qilish va axborotni tanqidiy baholash qobiliyati birinchi o'rinda turadi. Media-ta'lim shaxslarga media mazmunini puxta o'ylab so'rash, e'tiroz bildirish va ular bilan shug'ullanish imkoniyatini beradi, bu esa ommaviy axborot vositalaridan xabardor va mas'uliyatli foydalanish madaniyatini rivojlantiradi. Media ta'lim raqamli savodxonlik va onlayn xavfsizlikni targ'ib qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ijtimoiy media platformalari va raqamli texnologiyalarning yuksalishi bilan talabalar raqamli sohada xavfsiz va axloqiy tarzda harakat qilish ko'nikmalariga ega bo'lishlari kerak. Talabalarga onlayn maxfiylik, raqamli fuqarolik va media etikasi haqida o'rgatish orqali ta'lim muassasalari ularga ongli qarorlar qabul qilish va raqamli makonda

mas'uliyat bilan shug'ullanish imkoniyatini berishi mumkin. Media ta'limni ta'lim muassasalariga integratsiya qilish talabalar, o'qituvchilar va umuman jamiyat uchun ko'plab imtiyoz va imkoniyatlarni taqdim etadi. O'quv dasturiga mediasavodxonlikni kiritish orqali maktablar o'quvchilar o'rtasida tanqidiy fikrlash, muloqot ko'nikmalari va media savodxonlik kompetensiyalarini rivojlantirib, ularni ommaviy axborot vositalari bilan to'yingan dunyoda faol va faol ishtirokchilarga tayyorlashlari mumkin. Media-ta'lim ommaviy axborot vositalarining madaniyat, siyosat va jamiyatni shakllantirishdagi rolini chuqurroq tushunishga yordam beradi. Ommaviy axborot vositalari vakillari, tarafkashliklar va rivoyatlarni o'rganish orqali talabalar ommaviy axborot vositalarining ta'siri va uning xilma-xillik, vakillik va kuch dinamikasi kabi ijtimoiy muammolarga ta'siri haqida nozik tushunchani rivojlantirishlari mumkin. Ushbu tanqidiy xabardorlik talabalarga stereotiplarga qarshi turish, ijtimoiy o'zgarishlarni himoya qilish va ommaviy nutqqa mazmunli hissa qo'shish imkonini beradi.

Media ta'lim orqali talabalar zamonaviy mediada harakat qilish va axborotning xabardor va tanqidiy iste'molchilari bo'lish uchun zarur bo'lgan keng ko'lamli qimmatli ko'nikmalarni rivojlantirishlari mumkin. Talabalar turli platformalarda media-kontentga kirish, tahlil qilish, baholash va yaratish qobiliyatini oshirishlari mumkin. Ular ishonchli manbalarni aniqlashni, noto'g'ri va noto'g'ri ma'lumotni aniqlashni, shuningdek, ommaviy axborot vositalarining odamlar va jamiyatga ta'sirini tushunishni o'rganishlari mumkin. Media ta'limi talabalarni duch keladigan ma'lumotlar haqida tanqidiy fikrlashga, taxminlarni so'roq qilishga va bir nechta nuqtai nazarni ko'rib chiqishga undaydi. Ular dalillarni baholash, mantiqiy xatolarni aniqlash va dalillarga asoslangan qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Talabalar raqamli fuqarolar sifatidagi huquq va majburiyatlari, jumladan, onlayn maxfiylik, kiberbullying, raqamli iz va raqamli resurslardan axloqiy foydalanish bilan bog'liq masalalar haqida bilib olishlari mumkin. Ular onlayn hamjamiyatlarda mas'uliyatli va axloqiy munosabatda bo'lish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Media ta'limi o'quvchilarga yozish, gapirish va vizual muloqotni o'z ichiga olgan muloqot qobiliyatlarini yaxshilashga yordam beradi. Ular turli media formatlari orqali o'z g'oyalari, fikrlari va xabarlarini samarali etkazishni o'rganishlari mumkin. Talabalar o'z ijodkorliklarini o'rganishlari va fotografiya, video tahrirlash, grafik dizayn va hikoya qilish kabi media ishlab chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Ular turli media platformalar orqali o'zlarini ijodiy ifoda etishni va samarali muloqot qilishni o'rganishlari mumkin. Media ta'limi ko'pincha hamkorlikdagi loyihalar va guruh ishlarini o'z ichiga oladi, bu o'quvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini, muloqot ko'nikmalarini va umumiy maqsadlarga erishish uchun boshqalar bilan samarali ishlash qobiliyatini rivojlantirish imkonini beradi. Talabalar media kontentini tahlil qilish, muammolar va imkoniyatlarni aniqlash

hamda noto'g'ri ma'lumotlar, media tarafkashlik va raqamli savodxonlik bo'shliqlari kabi ommaviy axborot vositalari bilan bog'liq muammolarni hal qilish bo'yicha yechimlarni taklif qilish orqali muammoni hal qilish ko'nikmalarini oshirishlari mumkin. Media ta'lim orqali ushbu ko'nikmalarni rivojlantirish orqali talabalar ko'proq xabardor, tanqidiy va mas'uliyatli media iste'molchilari va ijodkorlari bo'lishlari mumkin, ular raqamli asrning murakkabliklarida harakat qilish va jamiyatga ijobiy hissa qo'shish uchun jihozlangan.

Ta'lim muassasalarida media-ta'limning integratsiyasi axborot jamiyatini shakllantirishda shaxslarni raqamli asrning murakkabliklarida harakat qilish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va munosabatlar bilan qurollantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'quv dasturiga media ta'limni kiritish orqali ta'lim muassasalari o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini hamda media kontentini tahlil qilish va baholash qobiliyatini rivojlantirishga yordam berishi mumkin. Bu odamlarga ishonchli manbalarni aniqlash, noto'g'ri ma'lumotni aniqlash va ommaviy axborot vositalari bilan to'yingan muhitda ongli qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Media-ta'lim shaxslarga raqamli dunyoda o'z huquq va majburiyatlarini tushunib, mas'uliyatli raqamli fuqarolar bo'lish imkoniyatini beradi. Talabalar onlayn maxfiylik, raqamli xavfsizlik, ma'lumotlardan axloqiy foydalanish va onlayn hamjamiyatlarda qanday mas'uliyat bilan ishtirok etishni o'rganadilar. Media ta'limi shaxslarni ommaviy axborot vositalari bilan aloqa qilish, jamoat muammolarini tushunish va xabardor jamoatchilik muhokamasiga hissa qo'shish orqali fuqarolik hayotida faol ishtirok etishga undaydi. Bu fuqarolar ishtiroki madaniyatini rivojlantiradi va yaxshi xabardor va faol fuqarolarni rag'batlantiradi. O'quv muassasalarida media-ta'limni integratsiyalashuvi talabalarni o'z ijodkorliklarini izlashga va media ishlab chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirishga undaydi. O'z media-kontentini yaratish orqali talabalar o'zlarini ifoda etishni, samarali muloqot qilishni o'rganadilar va mediadagi ovozlarning xilma-xilligiga hissa qo'shadilar. Media ta'limi odamlarni ommaviy axborot vositalarining tarafkashligi, stereotiplari va noto'g'ri ma'lumotlarini tan olish va ularga qarshi kurashish vositalari bilan jihozlaydi. Muhim mediasavodxonlik ko'nikmalarini targ'ib qilish orqali ta'lim muassasalari odamlarga ma'lumotni aqlli iste'molchilarga aylantirishga va yolg'on yoki chalg'ituvchi kontent tarqalishini kamaytirishga yordam beradi. Borgan sari raqamli dunyoda media-ta'lim shaxslarni raqamli asrning qiyinchiliklari va imkoniyatlariga tayyorlaydi. Raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish orqali talabalar texnologik yutuqlarga moslashish, onlayn platformalarda harakat qilish va raqamli jamiyatda mazmunli ishtirok etish uchun yaxshi jihozlangan. Ta'lim muassasalarida media-ta'limni integratsiyalash orqali jamiyat axborot asrining murakkabliklarida harakat qilish va demokratik va inklyuziv jamiyatga ijobiy hissa qo'shish uchun jihozlangan, bilimdon, tanqidiy va faol fuqarolarni tarbiyalashi mumkin.

Xulosa: Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ta'lim muassasalarida media-ta'limning joriy etilishi raqamli asrda bilimdon, tanqidiy va mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash uchun katta va'da beradi. Talabalarni mediada samarali harakat qilish ko'nikmalari bilan jihozlash orqali ta'lim muassasalari kelajak avlodga ommaviy axborot vositalariga asoslangan jamiyatda o'ylangan, axloqiy va faol ishtirok etish imkoniyatini berishi mumkin. Media-ta'limni qamrab olish nafaqat zarurat, balki yanada xabardor, vakolatli va media-savodxonlik jamiyatini shakllantirish uchun o'zgartiruvchi imkoniyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. R.X.Alimov. —Axborot texnologiyasi va tizimlarill ,T.: 2011.-36 b.
2. Babadjonov S.S. Pedagogika oliy ta'lim muassasalari talabalarining mediakompetentligini rivojlantirish muammosini yechish yo'llari // Halq ta'limi - Toshkent, 2017.
3. Karimova, M. O., & Saidullaeva, A. R. (2020). Pedagogical basis of the use of universal and national values in teh spiritual and moral education of children in the family. PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology, 17(7), 8547-8555.
4. Kurbanovich, M. U. (2020). Pedagogical tendencies of the development of social activity skills of primary school pupils through the use of folklore. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 10(5),
5. Makhmutovna, T. K., & Ibragimovna, T. I. (2020). Specific features of the pedagogical process focused on increasing the social activity of youth. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR), 9(6), 165-171.